

QUICKSCAN WET NATUURBESCHERMING

WIJK DALEMPOLDER

TE THOLEN

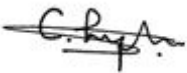

Ecologie

Rapportage quickscan Wet natuurbescherming

wijk Dalempolder te Tholen

Opdrachtgever	Gemeente Tholen Postbus 51 4690 AB Tholen
Rapportnummer	14877.001
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	31 maart 2021
Vestiging	Zuid-Holland Max Euwelaan 21-29 3062 MA Rotterdam 088 - 5001600 rotterdam@econsultancy.nl
Opsteller	Mevrouw C.I. Langendoen, MSc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	De heer drs. A.N. de Keijzer
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbers een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy aanvaardt op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	5
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	6
4	OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	7
	4.1 Zorgplicht	7
	4.2 Soortenbescherming	7
	4.3 Gebiedenbescherming	8
	4.4 Houtopstanden	9
5	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	10
	5.1 Vogels	10
	5.2 Vleermuizen	12
	5.3 Overige zoogdieren	13
	5.4 Reptielen, amfibieën en vissen	14
	5.5 Ongewervelden	15
	5.6 Vaatplanten	16
6	TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING	17
	6.1 Broedvogels	17
	6.2 Vleermuizen	19
	6.3 Overige zoogdieren	19
	6.4 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën	20
	6.5 Reptielen	20
	6.6 Overige soort(groep)en	20
7	TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING	21
	7.1 Natura 2000	21
	7.2 Natuurnetwerk Nederland	22
8	HOUTOPSTANDEN	23
9	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	24

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Gemeente Tholen opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan Wet natuurbescherming in de wijk Dalempolder te Tholen.

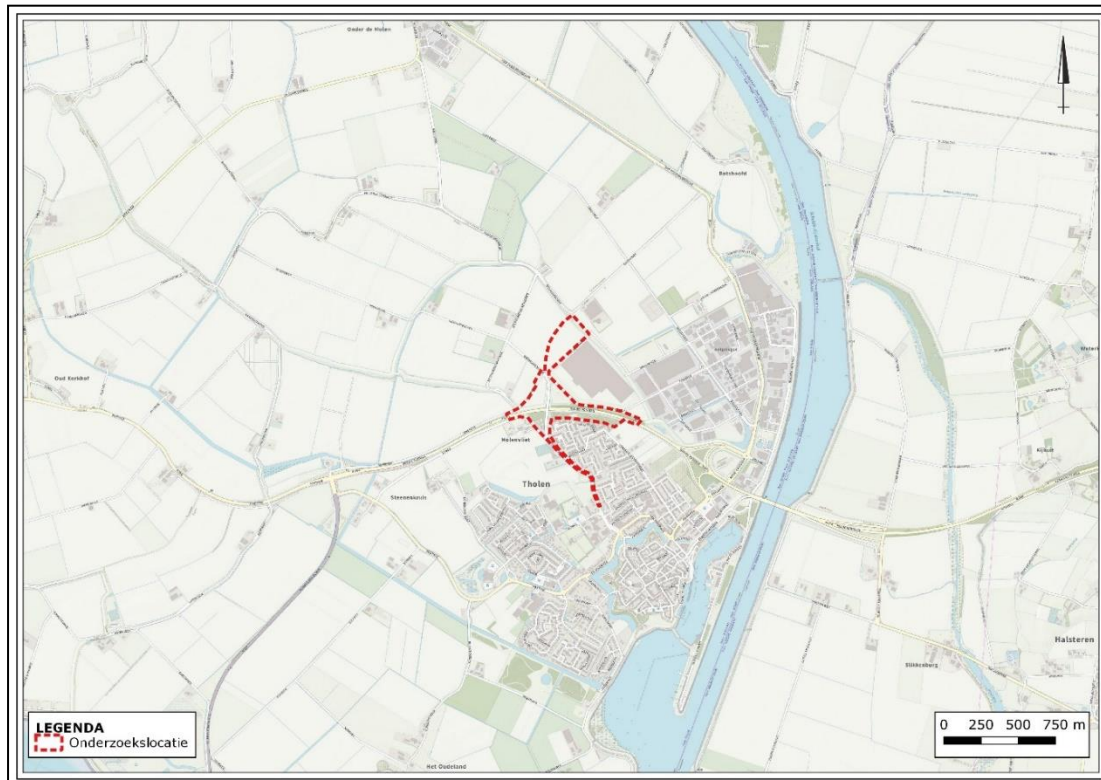
De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie en heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de Wet natuurbescherming zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

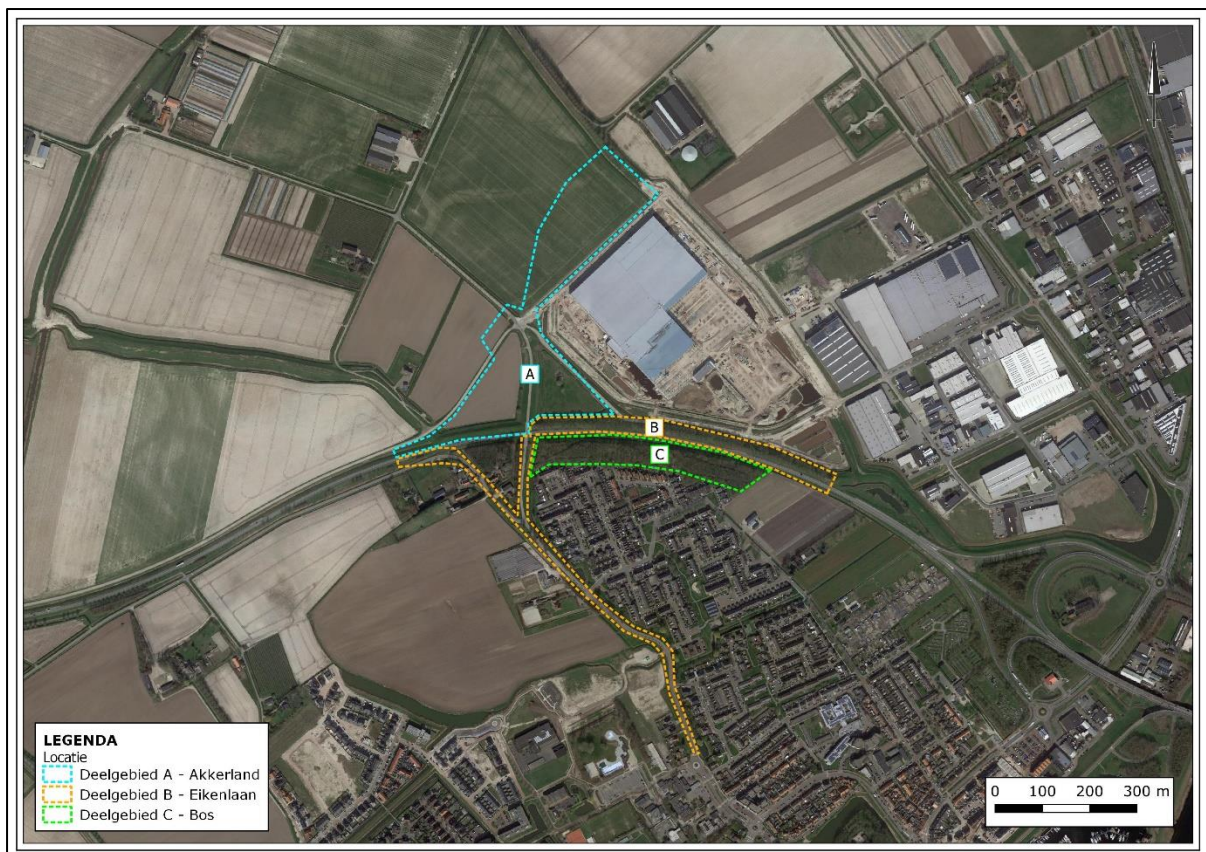
De onderzoekslocatie (± 15 ha) ligt in de wijk Dalempolder, circa 750 meter ten noorden van de kern van Tholen. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft zowel agrarisch als bebost gebied. Het gebied wordt doorkruist van oost naar west door de N286. Startend ten zuiden van de akker, wordt het plangebied van noord naar zuid doorkruist door de Molenvlietsedijk, die met een viaduct de N286 oversteekt. De Molenvlietsedijk loopt in zuidelijke richting naar het centrum van Tholen. Ten noordoosten van de onderzoekslocatie bevindt zich het bedrijventerrein Welgelegen. Ten westen van de onderzoekslocatie is voornamelijk akkerland te vinden. Ten zuiden van het bos op de onderzoeklocatie begint een woonwijk, die zich uitstrekt richting het centrum van Tholen.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De onderzoekslocatie is opgedeeld in drie deelgebieden, welke apart beschreven zullen worden. De figuren 3 t/m 15 bij de gebiedsbeschrijvingen geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie onderverdeeld in 3 deelgebieden.

Gebiedsbeschrijving per deelgebied

Deelgebied A - Akkerland

Het betreffende deelgebied bestaat uit weiland en akkerland. Ten westen van de Molenvlietsedijk ligt een driehoekige akker begroeid met gras en andere plantensoorten als koolzaad en ereprijs (figuur 3). Aan de zuid- en oostzijde van deze akker is een halfdroge greppel waarvan de oever deels is begroeid met riet (figuur 4). Het noordelijke deel van deelgebied A is onderdeel van een grote akker (figuur 5). Deze akker wordt aan de noord- en oostzijde begrensd door een ondiepe greppel. Aan de overkant van de oostelijke greppel ligt de Marconiweg. Aan de andere kant van de noordelijke greppel ligt een met riet begroeide dijk met daarop een populierenlaan (figuur 6). Deze dijk loopt naar het westen toe door langs de Groeneweg. Ook liggen er twee zandheuvelds (figuur 7). Het zuidoostelijke deel van deelgebied A bestaat uit een weiland met daarop een oude paardenstal (figuur 8).

Figuur 3. Overzichtsfoto westelijke grasakker.

Figuur 4. Half droge greppel met riet.

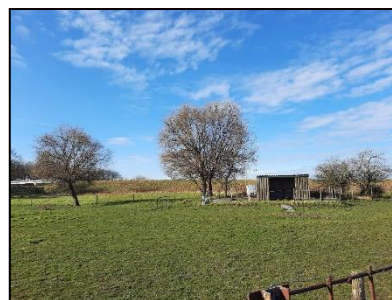
Figuur 5. Grote akker in noorden van deelgebied A.

Figuur 6. Populierenlaan op de dijk.

Figuur 7. Noordelijke greppel met aan de overzijde zandheuveld en een dijk met populierenlaan.

Figuur 8. Graasweide met oude paardenstal.

Deelgebied B - Eikenlaan

Het betreffende deelgebied bestaat uit een dijk ten noorden van de N286, de Molenvlietsedijk en de daarnaast liggende bermen, en een klein deel van de Eeweg, die in het verlengde ligt van de Molenvlietsedijk. Het bos aan de zijde van de Eeweg betreft een particulier bos, dit hoeft niet meegenomen te worden in de rapportage. De dijk langs de N286 is begroeid met grote eiken (figuur 9). Ten noorden van de dijk zijn twee vijvers aanwezig, behorend tot een bedrijventerrein.

In het deelgebied loopt de Molenvlietsedijk van het noorden naar het zuiden richting het centrum van Tholen. De weg kruist de N286 via een viaduct (figuur 10). Vanaf het viaduct staat aan de westelijke kant van de weg een rij hoge bomen, voornamelijk eiken maar ook wilgen en populieren (figuur 11). Langs de Molenvlietsedijk staan aan weerszijden eiken in de berm (figuur 12).

Figuur 9. Overzichtsfoto van de dijk langs de N286.

Figuur 10. Overzichtsfoto van viaduct over de N286.

Figuur 11. Viaduct gaat over in de Molenvlietsedijk.

Figuur 12. Eiken aan beide kanten van de Molenvlietsedijk

Deelgebied C - Bos

Deelgebied C kenmerkt zich door een gevarieerde vegetatie in de vorm van een grote bomen, struikbegroeiing en bodembedekking (figuur 13). Het bos bestaat vooral uit eiken, populieren en wilgen (figuur 14). De lagere begroeiing bestaat uit rode kornoelje, braam, klimop en Italiaanse aronskelk (figuur 15). Ook bloeien er krokussen en sneeuwkllokjes. Door het bos loopt een pad. Het bos wordt ingesloten door de N286 ten noorden en een woonwijk ten zuiden. De achtertuinen van de woningen grenzen aan het bos.

Figuur 13. Overzichtsfoto van het bos.

Figuur 14. Dicht op elkaar staande hoge bomen.

Figuur 15. Italiaanse aronskelk als bodemvegetatie.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens om het bestaande viaduct te slopen en om de op- en afritten, waterpartijen en cunetten te ontgraven. Ter plaatse van de aansluiting op de N286 wordt een gelijkvloerse kruising gemaakt met een 'Intelligente Verkeerregelininstallatie' (kortweg iVRI) en richting het noorden wordt een nieuwe ontsluitingsweg voor het bedrijventerrein Welgelegen aangelegd.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 24 februari 2021. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Zeeland opgevraagd. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

De quickscan Wet natuurbescherming is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie bestaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Wet natuurbescherming bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving. De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij soortenbescherming ligt grotendeels bij de provincies. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen) én voor Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

4.1 Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

In bijlage 1 wordt dit artikel nader toegelicht.

4.2 Soortenbescherming

Bij een quickscan wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of voortplantingsplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingsregimes. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep versturend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In bijlage 1 worden deze artikelen nader toegelicht.

4.3 Gebiedenbescherming

Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden en gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

4.3.1 Natura 2000

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de vogelrichtlijn en habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. (artikel 2.7, lid 2).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door de desbetreffende provincie.

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen gedeputeerde staten in hun provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd 'Natuurnetwerk Nederland'. Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren.

De planologische begrenzing en beschermingsregimes van het Natuurnetwerk Nederland loopt via het traject van de provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen.

4.4 Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat. In bijlage 1 (tabel VI) worden de regels nader toegelicht.

Wanneer houtopstanden geveld worden, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie (artikel 4.2 Wnb). Op basis van deze melding wordt door de provincie beoordeeld of de voorgenomen velling aanvaardbaar is in het kader van natuur- en landschapswaarden. Indien er geen bezwaar is om de houtopstanden te kappen, verplicht artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming om binnen 3 jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand op dezelfde grond houtopstanden opnieuw aan te planten. Er geldt een algehele vrijstelling van de herplantplicht voor houtopstanden die gekapt worden in het kader van natuurbeheer en natuurbehoud.

Indien bij de voorgenomen ontwikkeling herplantplicht geldt, maar niet voldaan kan worden aan de herplantplicht op de projectlocatie zelf, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden met betrekking tot de herplantplicht bij de desbetreffende provincie. De provincie toetst vervolgens of voldaan wordt aan de bij de provinciale verordening gestelde regels voor herbeplanting op andere perceelsgronden. Deze regels hebben onder andere betrekking op de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en de natuurwaarde van de te vellen houtopstand. Tevens kan ontheffing verleend worden van herplantplicht ter plaatse, indien gewerkt wordt via een door het ministerie goedgekeurde gedragscode die gebruikt mag worden door een van de betrokken partijen voor een wijze van vellen en een wijze van herplanten.

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- of voortplantingsplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenoemen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 6 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

5.1 Vogels

5.1.1 Broedvogels categorie 1-4 (nesten jaarrond beschermd)

Deze categorie betreft broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn (categorie 1-4 broedvogelsoorten). Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF zijn in de afgelopen vijf jaar binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie vogelsoorten waargenomen waarvan de nestlocaties jaarrond beschermd zijn. Deze categorie 1-4 broedvogelsoorten zijn: slechtvalk, gierzwaluw, huismus, grote gele kwikstaart, steenuil, kerkuil, boomvalk, buizerd, havik, ransuil, sperwer en wespendif.

Van deze soorten zijn binnen Nederland de **slechtvalk**, **gierzwaluw** en **huismus** gebonden aan gebouwen als broedlocatie. Deze soorten kunnen op voorhand worden uitgesloten door de afwezigheid van geschikte bebouwing voor bovengenoemde soorten op de onderzoekslocatie.

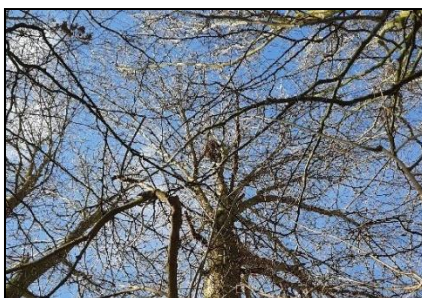
De **grote gele kwikstaart** nestelt graag bij stromend water in een nis in de muur, bij bomenwortels in natuurlijke oevers en onder bruggen. Dit is niet in geschikte vorm aanwezig op de onderzoekslocatie. Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF is de grote gele kwikstaart de afgelopen jaren meerdere malen in de directe omgeving van de onderzoekslocatie waargenomen. Deze waarnemingen zijn met name in de wintermaanden, wanneer de mannetjes zich door het hele land verspreiden. De grote gele kwikstaart broedt voornamelijk in het (zuid)oosten van het land. Hiermee kan redelijkerwijs worden uitgesloten dat de grote gele kwikstaart broedt binnen de onderzoekslocatie.

De **steenuil** broedt vaak in natuurlijke holtes van bomen, en in rustige hoeken en nissen van gebouwen of schuren, vaak op boerenerven. Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF is de steenuil met name in de akkergebieden ten oosten van de onderzoekslocatie waargenomen, met een afstand groter dan 3 kilometer. De **kerkuil** broedt veelal in nestkasten en incidenteel in boomholten. Verder broedt de soort in toegankelijke hoge, donkere en tochtvrije delen van boerenschuren, kerken en torens. Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF is de kerkuil met name in het buitengebied ten westen van de onderzoekslocatie de afgelopen jaren meermaals waargenomen op een afstand van minimaal één kilometer. Het plangebied vormt potentieel geschikt foerageergebied voor steen- en kerkuil. Nader onderzoek dient de functie van het plangebied voor deze soorten te bepalen. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de steen- en kerkuil is hierdoor niet op voorhand uit te sluiten (hoofdstuk 6).

De **boomvalk**, **buizerd**, **havik**, **ransuil**, **sperwer**, en **wespendief** broeden in bossen of halfopen landschappen, vaak hoog in een boomkruin, waar ze grote nesten maken of hergebruiken. Tijdens het veldbezoek zijn meerdere grote nesten waargenomen in de op de onderzoekslocatie aanwezige bomen (figuur 16 en 17). Bovengenoemde soorten zullen hieronder apart toegelicht worden.

Figuur 16. Vogelnest in bos ten zuiden van N286.

Figuur 17. Vogelnest in bos ten zuiden van N286.

De **boomvalk** broedt in allerlei typen bos, liefst in halfopen bos of aan de randen ervan, maar ook wel in solitaire bomen. De boomvalk broedt regelmatig in populierensingels of op erven en is daarmee niet uit te sluiten voor de onderzoekslocatie. Tevens laten de verspreidingsgegevens van de NDFF verschillende waarnemingen zien van de boomvalk binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie de afgelopen vijf jaar.

De **buizerd** is momenteel de talrijkste broedende roofvogel in ons land. Oorspronkelijk gebonden aan grote bossen op de zandgronden, broedt hij tegenwoordig door het hele land, ook in kleine bosjes, soms zelfs in solitaire bomen in open land. De verspreidingsgegevens van de NDFF laten verschillende waarnemingen zien van de buizerd op de onderzoekslocatie de afgelopen vijf jaar. Tevens zijn tijdens het veldbezoek twee foeragerende buizerds waargenomen boven het plangebied.

De **havik** broedt in alle bosrijke streken en niet zelden ook in kleinere, geïsoleerde bosjes in boerenland. De onderzoekslocatie vormt in principe geschikt habitat voor de havik. Tevens laten de verspreidingsgegevens van de NDFF een aantal waarnemingen zien van de havik binnen een afstand van drie kilometer de afgelopen vijf jaar.

De **ransuil** broedt in allerlei landschappen maar mijden grote bossen, boomloze gebieden en steden. Ze maken daarbij veelal gebruik van oude kraaien- of eksternesten. De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de ransuil. De verspreidingsgegevens van de NDFF laten waarnemingen zien van de ransuil binnen een afstand van twee kilometer de afgelopen vijf jaar.

De **sperwer** ontbreekt alleen nog in bijna boomloze gebieden. De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de sperwer en verspreidingsgegevens van NDFF laten verschillende waarnemingen van de sperwer zien binnen een afstand van twee kilometer de afgelopen vijf jaar.

De **wespendief** broedt in de meeste grote bossen en zijn leefgebied bestaat uit loofbossen en gemengde bossen, met open plekken, heide, hoogvenen en graslandjes. Binnen de onderzoekslocatie zijn geen grote bossen aanwezig en daarmee vormt de onderzoekslocatie geen geschikt habitat voor de wespandief. Het gebruik van de onderzoekslocatie door de wespandief is hierdoor redelijkerwijs uit te sluiten.

Indien het plangebied door de steenuil, kerkuil, boomvalk, buizerd, havik, ransuil en/of sperwer gebruikt wordt als foerageer- en/of broedlocatie, dan kan de voorgenomen ingreep verstorend of schadelijk zijn (zie hoofdstuk 6). Nader onderzoek naar de functie van het plangebied wordt voor deze soorten noodzakelijk geacht.

5.1.2 Broedvogels categorie 5 (nesten in sommige gevallen jaarrond beschermd)

De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen eveneens jaarrond is beschermd, zijn voornamelijk holenbroeders, zoals spechten en mezen, of makers van grote nesten, zoals eksters en zwarte kraaien. Voor de vogelsoorten in deze categorie geldt een jaarronde nestbescherming enkel bij ecologisch zwaarwegende redenen (categorie 5 broedvogelsoorten).

Uit verspreidingsgegevens van de NDFF blijkt dat in de afgelopen vijf jaar binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie de volgende categorie 5 broedvogelsoorten zijn waargenomen: blauwe reiger, boerenwaluw, bonte vliegenvanger, boomkruiper, brilduiker, ekster, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, hop, huiswaluw, ijsvogel, koolmees, oeverwaluw, pimpelmees, spreeuw, tapuit, torenvalk, zeearend, zwarte kraai, zwarte roodstaart.

Tijdens het veldbezoek zijn op de onderzoekslocatie verschillende nesten aangetroffen die in gebruik kunnen zijn van bovengenoemde soorten. Ook zijn verschillende koolmezen en pimpelmezen op en nabij de onderzoekslocatie gezien en gehoord. In de directe omgeving van de onderzoekslocatie op omringende percelen is voldoende broedgelegenheid van minimaal eenzelfde kwaliteit voor de hierboven genoemde soorten. Er zijn derhalve geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat nesten van genoemde soorten op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermd status zouden moeten hebben. Het werken buiten het broedseizoen is voldoende om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen (zie hoofdstuk 6).

5.1.3 Overige broedvogels

De onderzoekslocatie biedt nestgelegenheid voor algemene broedvogelsoorten. Aan meerdere eiken op de eikenlaan ten noorden van de N286 (deelgebied B) zijn vogelhuisjes bevestigd. Deze huisjes kunnen in potentie tijdens het broedseizoen gebruikt worden door enkele van bovengenoemde soorten als broedlocatie (figuur 18). Op de westelijke akker van deelgebied A zijn op de akker twee patrijzen waargenomen. In het bos in deelgebied C zijn er veel algemene vogels waargenomen, zoals de roodborst en de vink. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Het werken buiten het broedseizoen is voldoende om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen (zie hoofdstuk 6).

Figuur 18. Vogelhuisje in eik ten noorden van de N286.

5.2 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoort kan voorkomen: gewone dwergvleermuis.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

De bebouwing op de onderzoekslocatie is niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. In de wei- de ten oosten van de Molenvlietsedijk (Deelgebied A) staat een oude paardenstal, bestaande uit hou- ten balken en een golfplaten dak. Er zijn geen spouwmuren aanwezig die middels stootvoegen be- reikbaar zijn voor vleermuizen. Hierdoor kan worden uitgesloten dat er verblijfplaatsen van gebouw- bewonende vleermuizen aanwezig zijn. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van vleermuizen is niet aan de orde.

De aanwezige bomen op de onderzoekslocatie zijn slechts voor een deel onderzocht op holtes, sple- ten en/of loshangend schors, die kunnen dienen als potentiële vaste rust- of voortplantingsplaats voor boombewonende vleermuizen. Te kappen bomen dienen vooraf geïnspecteerd te worden op aanwe- zige geschikte holten voor vleermuizen. Indien deze aangetroffen worden, dienen deze geïnspecteerd te worden op de aanwezigheid van de beschermde vleermuis. Aan een aantal eiken op de eikenlaan ten noorden van de N286 (deelgebied B) zijn vleermuiskasten bevestigd. Indien deze bomen gekapt worden, dienen deze geïnspecteerd te worden op verblijfplaatsen van vleermuizen.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Ten noordoosten van de onderzoekslocatie bevindt zich het bedrijventerrein Welgelegen. Ten zuiden van het bos op de onderzoekslocatie begint een woonwijk, die zich uitstrekt richting het centrum van Tholen. Eventuele verblijfplaatsen in deze gebieden ondervinden door de afstand tot de bouwlocatie en de aard van de ingreep, geen hinder van de ingreep op de onderzoekslocatie.

Foerageerhabitat

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat, gebruikt kunnen worden door in de omge- ving verblijvende vleermuizen om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van be- langrijk foerageerhabitat vormen. In de directe omgeving is meer geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig, zoals nabijgelegen waterpartijen en openbaar groen.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. De bomenrij op de dijk langs de Molenvlietsedijk (deelgebied B), de bomenrij ten noorden van de N286 (deelgebied B), de bomenrij op de dijk ten noorden van de akker (deelgebied A) en de bosranden van de bos- schage ten zuiden van de N286 (deelgebied C) fungeren potentieel als vliegroutes. Door het verwijde- ren van de bomenrijen op de onderzoekslocatie worden verbindingen en daarmee mogelijke vliegrou- tes voor vleermuizen verstoord (zie hoofdstuk 6).

5.3 Overige zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten.

Streng beschermde soorten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsge- bied van de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren: boomarter, bunzing, eek- hoorn, konijn en haas.

De **boomarter** maakt voornamelijk gebruik van reeds bestaande rustplaatsen in boomholtes (zoals spechtenholen), roofvogelnesten en heksenbezems, en af en toe van holen onder de grond van vossen, dassen of konijnen. De verspreidingsgegevens van de NDFF laten slechts één waarneming zien van de boomarter op een afstand van circa drie kilometer van de onderzoekslocatie de afgelopen vijf jaar, aan de andere kant van het Schelde-Rijnkanaal. Hierdoor kan redelijkerwijs worden uitgesloten dat de boomarter de onderzoekslocatie gebruikt als vaste rust- of verblijfplaats.

De onderzoekslocatie biedt geschikt habitat voor de **bunzing**. De bunzing komt voor in onder andere bossen, open plekken en akkers. De bunzing maakt zijn schuilplaats vaak in oude holen van bijvoorbeeld een konijn, mol of vos. De verspreidingsgegevens van de NDFF laten verschillende waarnemingen zien van de bunzing binnen een afstand van 1,5 kilometer de afgelopen vijf jaar. Een voorwaarde voor het voorkomen van de bunzing is dat er voldoende dekking is. Gelet op de diverse habitats en hoge mate aan dekking door vegetatie, vormt de onderzoekslocatie geschikt leefgebied voor de bunzing. Indien er kapwerkzaamheden plaats gaan vinden in het bos ten zuiden van de N286, dient nader onderzoek gedaan te worden om de aanwezigheid van een vaste rust- of verblijfplaats van de bunzing vast te stellen dan wel uit te sluiten (zie hoofdstuk 6).

De **eekhoorn** is volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF binnen een kilometer van de onderzoekslocatie waargenomen. De eekhoorn komt voor in bossen en maakt gebruik van bomen om een nest in te maken. Het bos in deelgebied C op de onderzoekslocatie is in principe geschikt voor de eekhoorn. Indien er kapwerkzaamheden plaats gaan vinden in het bos ten zuiden van de N286, dient nader onderzoek gedaan te worden om de aanwezigheid van een vaste- rust of verblijfplaats van de eekhoorn vast te stellen dan wel uit te sluiten (zie hoofdstuk 6).

De onderzoekslocatie biedt geschikt habitat voor het **konijn** en de **haas**. Konijnen leven in holen en hebben daarom een voorkeur voor zandige bodems waarin het makkelijk graven is. Ze prefereren halfopen landschappen zoals perken, tuinen en bosranden. Hazen hebben geen holen en rusten in een ondiep kuiltje. De haas heeft een voorkeur voor kleinschalig gras- en bouwland, open veld als akkers en weilanden maar komt ook wel voor in open bos, heide en kwelders. De verspreidingsgegevens van de NDFF laten verschillende waarnemingen zien van zowel konijn als haas binnen een afstand van 1 kilometer tot de onderzoekslocatie de afgelopen vijf jaar. Tevens is er tijdens het veldonderzoek een haas waargenomen op de westelijke akker in deelgebied A. Aanwezigheid van vaste rust- of voortplantingsplaatsen van deze soorten zijn niet op voorhand uit te sluiten (zie hoofdstuk 6).

Licht beschermde soorten

Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF zijn in de afgelopen vijf jaar binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie de volgende algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren uit de categorie 'andere soorten' waargenomen: egel, ree, vos en woelrat.

Het is waarschijnlijk dat een aantal van deze grondgebonden zoogdiersoorten, zoals de vos en de woelrat, gebruik maakt van de onderzoekslocatie. Door de voorgenomen werkzaamheden bestaat de kans dat verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdieren, zoals kleine holen, op de onderzoekslocatie worden verstoord of vernietigd. Voor deze algemeen voorkomende soorten geldt in de provincie Zeeland een algehele vrijstelling, mits de zorgplicht in acht genomen wordt (zie hoofdstuk 6)

5.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. Op de onderzoekslocatie is geschikt habitat aanwezig voor reptielen zoals de ringslang. Echter, volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn in de afgelopen vijf jaar binnen enkele kilometers van

de onderzoekslocatie geen beschermde en vrijgestelde reptielensoorten waargenomen. Het is daarom onwaarschijnlijk dat de onderzoekslocatie in gebruik is als (vaste) rust- of voortplantingsplaats van reptielen.

Amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF is binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie in de afgelopen 5 jaar de volgende streng beschermde amfibieënsoort waargenomen: rugstreeppad.

Op de onderzoekslocatie bevindt zich geschikt habitat voor de rugstreeppad. De rugstreeppad is een streng beschermde soort die graag van ondiepe wateren gebruik maakt. Ondiepe wateren warmen snel op en zijn voor deze moeilijk zwemmende soort toegankelijk. De ondiepe greppels rondom de akkers in deelgebied A zijn in principe geschikt voor de rugstreeppad. De rugstreeppad plant zich in tijdelijke wateren voort. Het is op voorhand niet uit te sluiten dat de soort zich op de onderzoekslocatie voortplant (zie hoofdstuk 6).

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn in de afgelopen 5 jaar binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie de volgende algemeen voorkomende amfibieënsoorten waargenomen: bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker.

Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling van de Wet natuurbescherming. De bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker geven de voorkeur aan habitat met bosjes, overhoekjes en ruigten in kleinschalige landschappen met een vochtige bodem. Zij komen dan ook geregeld voor in bossen, parken, tuinen en weilanden. Aangenomen kan worden dat exemplaren van bovengenoemde soorten aanwezig zijn binnen de grenzen van het plangebied. Indien deze algemene amfibiesoorten aanwezig zijn tijdens de voorgenomen werkzaamheden, kunnen negatieve gevolgen voor hen ontstaan. Zeker bij dempingswerkzaamheden is het zaak om aandacht te schenken aan de algemene zorgplicht (zie hoofdstuk 6).

Vissen

De aanwezige greppels zijn ondiep en drogen in de zomer op. Hierdoor kan deze soortgroep buiten beschouwing worden gelaten.

5.5 Ongewervelden

Libellen

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Wet natuurbescherming een strenge bescherming genieten. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen, die veelal alleen in natuurgebied zijn te vinden. Beschermde soorten zijn op de onderzoekslocatie niet te verwachten.

Vlinders

Beschermde vlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan zeldzame waardplanten, die vaak alleen in natuurterreinen zijn te vinden. Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF is in de afgelopen 5 jaar binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie de volgende beschermde nachtvlinder waargenomen: teunisbloempijlstaart.

De teunisbloempijlstaart is gebonden aan wilgenroosje, teunisbloem, basterdwederik en kattenstaart. Het wilgenroosje is volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF 4 keer waargenomen op meer dan 2 kilometer vanaf de onderzoekslocatie in de afgelopen 5 jaar. De teunisbloem is de afgelopen 5 jaar 1 keer waargenomen op ongeveer 3 kilometer vanaf de onderzoekslocatie. De basterdwederik en kattenstaart zijn volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF de afgelopen 5 jaar niet binnen een straal van 5 kilometer binnen de onderzoekslocatie waargenomen. Waarschijnlijk betreffen de waarnemingen van de teunisbloempijlstaart doortrekkende exemplaren, wat geen aanwijzing vormt voor de aanwezigheid van een populatie. Het eventueel verdwijnen van de waardplanten zal door beperkte aanwezigheid op de onderzoekslocatie niet van invloed zijn op de vlinder. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van de beschermde vlindersoort.

Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoren, zijn op de onderzoekslocatie uit te sluiten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

5.6 Vaatplanten

Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF is in de afgelopen 5 jaar binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie de volgende beschermde plantensoort uit de categorie 'zaadplanten' waargenomen: akkerogentroost.

De begroeiing op de onderzoekslocatie bestaat uit weiland, akkerland en uit bosachtig gebied met daarin de aanwezige plantensoorten zoals klimop, Italiaanse aronskelk en braam. Deze soorten indiceren dat de bodem op de onderzoekslocatie voedselrijk, zuur, verstoord en vochtig is. In dergelijke pioniersvegetaties zijn geen beschermde soorten, zoals akkerogentroost, te verwachten. Deze soorten zijn kalkminnend en zijn respectievelijk op bebouwing en in kalkrijke duinen te vinden. Dit habitat is niet aanwezig op de onderzoekslocatie. De meeste overige beschermde vaatplanten en de daarbij horende specifieke groeiomstandigheden zijn zeldzaam te noemen en zijn op de onderzoekslocatie tevens niet aanwezig. Overtreding van de Wet natuurbescherming met betrekking tot beschermde plantensoorten is op voorhand redelijkerwijs uit te sluiten.

6 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit soortbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming optreden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Wet natuurbescherming en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgetraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Wet natuurbescherming op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van ontheffingen.

6.1 Broedvogels

6.1.1 Jaarrond beschermde broedvogels

Steenuil

De steenuil en zijn leefgebied is beschermd volgens artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. De nesten van steenuilen zijn het hele jaar beschermd en vallen onder categorie 1 van vogelnesten: 'nesten die behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats'.

De onderzoekslocatie biedt in principe een geschikt foerageergebied, broed- en/of rustlocatie voor de steenuil. Hierdoor dient nader te worden onderzocht waar eventuele broedlocaties van de steenuil zich bevinden en in hoeverre de onderzoekslocatie deel uitmaakt van het essentiële leefgebied van deze soort. Voor het onderzoek naar steenuil worden in de periode half februari tot half april een drietal avondbezoeken uitgevoerd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van geluidsnabootsing. De inventarisatiemethode is overeenkomstig met de methode die opgesteld is door Steenuilenoverleg Nederland (STONE).

Kerkuil

De nesten van kerkuilen zijn het hele jaar beschermd en vallen onder categorie 3 van vogelnesten: 'nesten van vogels, zijnde géén koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.'

De onderzoekslocatie biedt in principe geschikt foerageergebied voor de kerkuil. Uit voorgaand onderzoek van Econsultancy (project 15175.001) is een vaste verblijfplaats van de kerkuil vastgesteld direct ten westen van de onderzoekslocatie. Deze verblijfplaats bevindt zich in een schuur op de akker ten westen van de Molenvlietsedijk. Aangezien deze verblijfplaats verwijderd zal worden, zijn er kerkuilkasten opgehangen als mitigerende maatregel voor het kerkuilpaar. Aangezien de huidige projectlocatie overlapt met de projectlocatie in project 15175.001, zal nader onderzoek naar de kerkuil niet noodzakelijk worden geacht.

Ransuil

De nesten van ransuilen zijn het hele jaar beschermd en vallen onder categorie 4 van vogelnesten: 'nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen'.

De onderzoekslocatie biedt in principe een geschikt foerageergebied, broed- en/of rustlocatie voor de ransuil. Voor het onderzoek naar de ransuil wordt voorgesteld om in de periode tussen 20 februari en 20 juli twee veldbezoeken uit te voeren, gedurende de late avondschemer. Daarbij worden nestindicatie aanwijzingen van de ransuil in de vorm van nestbezoek, transport voedsel, alarm, pas uitgevlo-

gen jongen, zang en/of balts en paar in de broedbiotoop onderzocht. De inventarisatiemethode is overeenkomstig met de methode die opgesteld is door SOVON Vogelonderzoek Nederland.

Boomvalk, buizerd, havik en sperwer

De nesten van bovengenoemde soorten zijn het hele jaar beschermd en vallen onder categorie 4 van vogelnesten: 'nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen'.

Op de onderzoekslocatie zijn nesten aangetroffen die in potentie als broedlocatie door een boomvalk, buizerd, havik en sperwer kunnen worden gebruikt. Deze soorten bouwen vaak zelf geen nest maar nemen veelal een nest over van een zwarte kraai. Om te bepalen of de middelgrote nesten op de onderzoekslocatie in gebruik zijn door bovengenoemde roofvogelsoorten, wordt voorgesteld om tussen maart en augustus vier veldbezoeken uit te voeren (tabel I). De bezoeken vinden plaats tussen zonsopkomst en zonsondergang, met tussen elk bezoek een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen. De afstemming van de bezoeken is zodanig dat de bezoeken plaats vinden op momenten in het jaar en op de dag dat de kans op een waarneming optimaal is. Door volgens deze methode de nesten op de onderzoekslocatie te onderzoeken, kan met voldoende zekerheid aangetoond dan wel uitgesloten worden dat de nesten in gebruik zijn door jaarrond beschermde vogelsoorten. Tijdens de veldbezoeken zal gelet worden op balts, bezet nest, fel alarm en voedseltransport door de roofvogels naar het nest. De opzet van het onderzoek is conform protocollen zoals beschreven in de kennisdocumenten (Kennisdocument 'buizerd', BIJ12) en telrichtlijnen van Sovon (sovon.nl).

Tabel I. Broed- en inventarisatieperiode vogels.

Soort	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus
Steenuil							
Ransuil							
Boomvalk							
Buizerd							
Havik							
Sperwer							

6.1.2 Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten, geldt dat nesten niet mogen worden weggenomen op het moment dat deze in gebruik zijn. Artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot september worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Met betrekking tot het verwijderen van de aanwezige beplanting buiten het broedseizoen wordt geadviseerd om ook het snoeiafval buiten het broedseizoen te verwijderen. Een grote stapel snoeiafval vormt namelijk een ideale broedlocatie voor kleine vogelsoorten als de winterkoning. Indien onverhoopt een dergelijke soort hierin tot broeden komt, mag het snoeiafval niet eerder worden verwijderd dan wanneer de jongen definitief zijn uitgevlogen.

Indien binnen het broedseizoen wordt gewerkt, dient vooraf aan de werkzaamheden een broedvogelinspectie uitgevoerd te worden door een ter zake kundige. Deze inspectie wordt uitgevoerd om vast te stellen dan wel uit te sluiten of actieve broedgevallen op de onderzoekslocatie aanwezig zijn en zullen worden beschadigd door de voorgenomen ingreep, en of daarmee overtreding van de Wet natuurbescherming plaats vindt.

6.2 Vleermuizen

De mogelijk te kappen bomen die in het plangebied aanwezig zijn (de rij langs de Molenvlietsedijk, de eiken op de dijk ten noorden van de N286, de rij populieren op de dijk ten noorden van de akker en de bosranden), zijn in principe geschikt als verblijfplaats en/of vliegroute voor vleermuizen. De kap van de bomen zou in geval van aanwezigheid van verblijfplaatsen en/of een vliegroute kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming. Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

Gelet op de geschiktheid van de onderzoekslocatie als verblijfplaats en/of vliegroute voor vleermuizen, zal aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn om de daadwerkelijke functie van het gebied voor vleermuizen te kunnen vaststellen. Deze informatie is benodigd om vast te kunnen stellen of overtredingen van de Wet natuurbescherming aan de orde zijn. De vleermuissoort die onderzocht dient te worden is de gewone dwergvleermuis. Een dergelijk aanvullend onderzoek dient te worden uitgevoerd conform het protocol voor vleermuisonderzoek (Netwerk Groene Bureaus). Dit houdt in dat afhankelijk van de potentiële functies er in de periode april tot en met september een aantal veldbezoeken uitgevoerd dient te worden. Vervolgens kan aan de hand van de onderzoeksresultaten worden vastgesteld of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project.

Te kappen bomen dienen vooraf geïnspecteerd te worden op aanwezige geschikte holten voor vleermuizen. Indien deze aangetroffen worden, dienen deze geïnspecteerd te worden op de aanwezigheid van de beschermde vleermuis. De vleermuis kasten die aan de eiken op de dijk ten noorden van de N286 hangen, moeten geïnspecteerd worden op aanwezigheid van de vleermuis. Niet bezette kasten kunnen zonder ontheffing en zonder maatregelen verwijderd worden. Bezette kasten dienen aan de hand van in een ecologisch werkprotocol opgestelde maatregelen, ongeschikt gemaakt te worden. Deze maatregelen dienen vervolgens ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de provincie Zeeland, middels een ontheffingsaanvraag.

6.3 Overige zoogdieren

6.3.1 Bunzing

De houtopstand, weilanden en ruigten op de onderzoekslocatie bieden geschikt habitat en mogelijk vaste rust- en voortplantingsplaatsen voor de bunzing. Om te bepalen of deze soort gebruik maakt van de onderzoekslocatie dient conform de "handreiking kleine marsters in relatie tot soortbescherming (Bouwens, 2017)" in de periode maart tot en met augustus (voorplantingsperiode) 6 weken onderzoek uitgevoerd te worden met cameravallen. Middels dit nader onderzoek kan worden aangetoond of de beschermde bunzing gebruik maakt van de onderzoekslocatie als vaste rust- of voortplantingsplaats.

6.3.2 Eekhoorn

De onderzoekslocatie vormt in principe geschikt habitat voor de eekhoorn. Tijdens de quickscan zijn nesten aangetroffen die mogelijk van de eekhoorn zijn. Het onderzoek naar eekhoornnesten kan in combinatie met de roofvogelinspectie uitgevoerd worden. Tijdens dit veldbezoek zal er gezocht worden naar aanwezigheid van nestplaatsen of van vaste rust- en verblijfplaatsen van de eekhoorn.

6.3.3 Konijn en Haas

De houtopstand, weilanden en ruigten op de onderzoekslocatie bieden geschikt habitat en mogelijk vaste rust- en voortplantingsplaatsen voor het konijn en de haas. Tijdens het veldbezoek is een haas

aangetroffen waardoor vastgesteld kan worden dat de haas daadwerkelijk gebruik maakt van de onderzoekslocatie. In combinatie met het onderzoek naar de bunzing zal in de periode maart tot en met augustus (voorplantingsperiode) 6 weken onderzoek uitgevoerd worden met cameravallen. Middels dit nader onderzoek kan worden aangetoond of de te nemen maatregelen een negatief effect hebben op mogelijk vaste rust- of voortplantingsplaatsen.

6.4 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Het doden of verwonden kan plaatsvinden indien schuil- of voortplantingslocaties worden beschadigd. Dit kan door het verwijderen van takkenhopen, bladeren en andere materialen die door langdurige opslag of aanwezigheid schuilplaatsen bieden. Het verwijderen van de materialen dient daarom buiten de gevoelige periode van voortplanting of winterrust plaats te vinden. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen.

6.5 Reptielen

6.5.1 Rugstreeppad

De onderzoekslocatie vormt in principe geschikt habitat voor de rugstreeppad (voortplantingsbiotoop, zomerbiotoop en winterbiotoop). Voor het onderzoek naar rugstreeppad worden tussen 15 april en 1 juni twee veldbezoeken uitgevoerd, gedurende de avond. Tijdens de veldbezoeken zal worden geluisterd naar 'kooractiviteit'. Om aanwezigheid geheel te kunnen uitsluiten wordt in juni-juli nogmaals 1 bezoek uitgevoerd waarbij wordt geluisterd naar kooractiviteit, en waarbij geschikte voortplantingswateren worden onderzocht op de aanwezigheid van ei-snoeren of larven van de rugstreeppad. Kooractiviteit vindt plaats in geschikte voortplantingswateren op relatief warme, windstille avonden en nachten, vaak na zware regenval. Met een zaklamp worden het landhabitat en de aangrenzende watergangen onderzocht op de aanwezigheid van volwassen individuen, ei-snoeren, larven en juvenielen.

6.6 Overige soort(groep)en

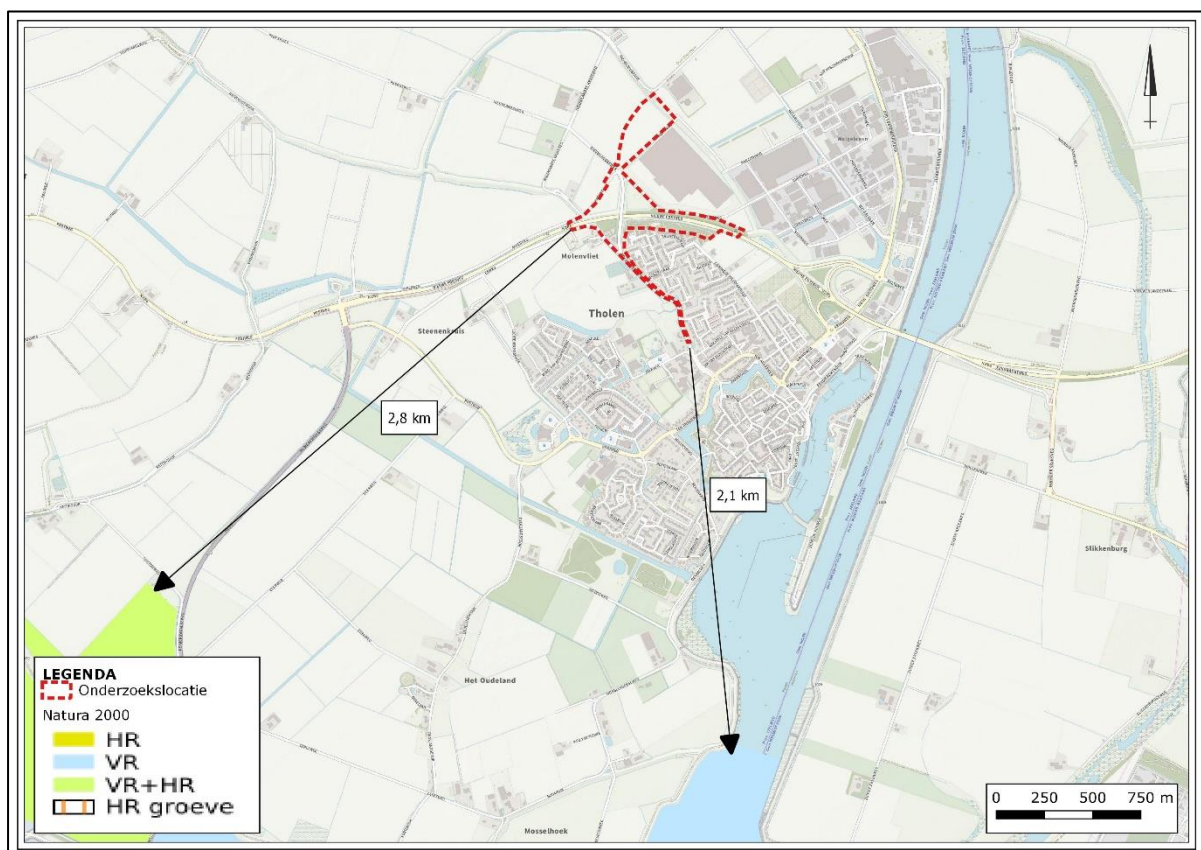
Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

7 TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING

In algemene zin kan er door een plan sprake zijn van negatieve gevolgen, op vanuit de Wet natuurbescherming aangewezen beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke gebieden er mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie. Verder wordt beschreven of een vervolgtraject noodzakelijk is en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

7.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, Zoommeer, bevindt zich op circa 2,1 km ten zuiden van de onderzoekslocatie (zie figuur 19). Het meest nabijgelegen stikstofgevoelige Natura 2000-gebied, Oosterschelde, bevindt zich op circa 2,8 km ten zuidwesten van de onderzoekslocatie (zie figuur 19).

Figuur 19. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van Natura 2000.

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Indien er sprake zou zijn van een effect, betreft dit een extern effect. Externe effecten als gevolg van licht, trilling en geluid als door de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie zijn, gezien de afstand tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden niet te verwachten. Externe effecten als gevolg van een toename van stikstofdepositie zijn vanwege de voorgenomen werkzaamheden op voorhand niet uit te sluiten. Vervolgonderzoek in het kader van de gebiedsbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van stikstof wordt noodzakelijk geacht. Dit kan in eerste instantie worden onderzocht middels een modelberekening (Aerius-calculator).

7.2 Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk. De onderzoekslocatie ligt ook niet in de nabijheid van een gebied, behorend tot het Natuurnetwerk Nederland. Het meest nabijgelegen gebied bevindt zich circa 700 meter ten oosten van de onderzoekslocatie. In figuur 20 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Figuur 20. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland.

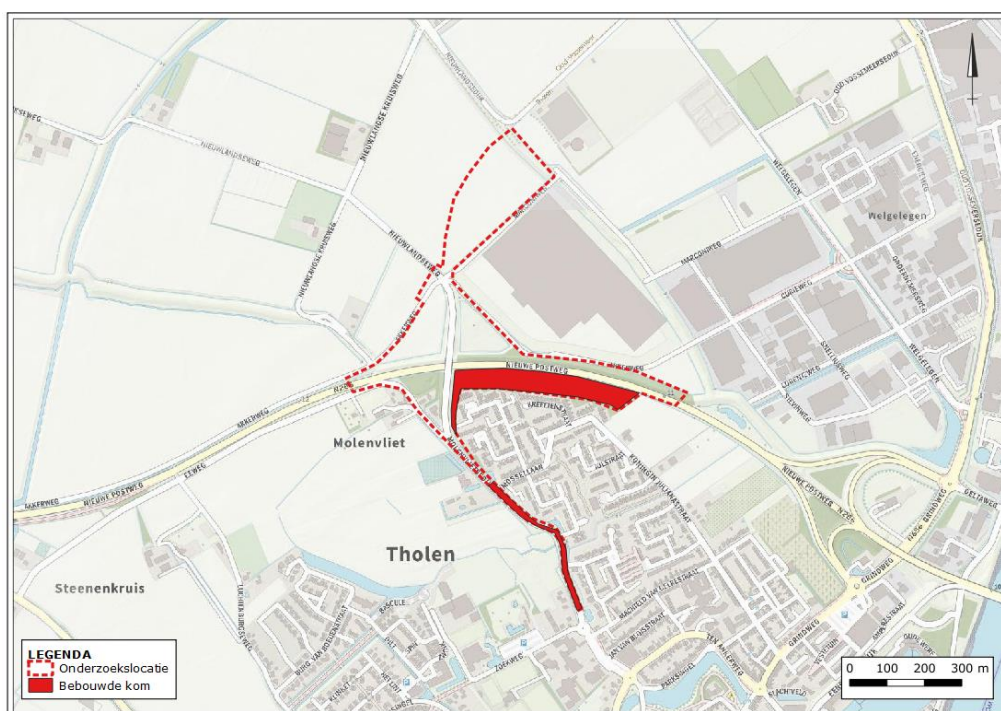
Bij ingrepen binnen of in de directe nabijheid van het Natuurnetwerk Nederland kunnen de kernkwaliteiten en omgevingscondities ten opzichte van de oorspronkelijk situatie mogelijk veranderen. Voor het Natuurnetwerk Nederland geldt in de provincie Zeeland echter geen onderzoeksverplichting naar verstoringen door een externe werking. Door de voorgenomen plannen op de onderzoeklocatie, in combinatie met de afstand, zullen de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland naar verwachting niet worden aangetast. Daar het plangebied geen onderdeel is van het Natuurnetwerk Nederland, is een nader onderzoek naar de effecten van de ingreep op het Natuurnetwerk Nederland niet noodzakelijk.

8 HOUTOPSTANDEN

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder voorafgaande melding bij gedeputeerde staten. In dit hoofdstuk wordt beschreven of er bij de voorgenomen kap sprake is van meldingsplicht en herplantplicht conform artikel 4.2 en artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming. Verder wordt beschreven of er vervolmaatregelen getroffen dienen te worden ten behoeve van de voorgenomen houtkap.

De bomen op de onderzoekslocatie vallen deels onder de definitie houtopstanden als bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming. De houtopstand in deelgebied C, het bos ten zuiden van de N286, en een deel van de bomen in deelgebied B, welke langs het zuidelijke deel van de Molenvlietsedijk staan, vallen niet onder de definitie houtopstanden als bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming. Deze houtopstanden zijn gelegen binnen de bij besluit van gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom (figuur 21). Voor deze houtopstand geldt daarom geen meldingsplicht en herplantplicht. Tevens vallen de bomen langs het noordelijk deel van de Molenvlietsedijk ook niet onder de definitie houtopstanden, als bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming. De houtopstand langs het noordelijk deel van de Molenvlietsedijk betreft wegbeplanting. Voor deze houtopstand geldt geen meldingsplicht en herplantplicht.

Echter, de rij eiken ten noorden van de N286 in deelgebied B en de mogelijk te kappen bomen in deelgebied A, bestaande uit de rij populieren op de dijk ten noorden van de akker, vallen onder artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming, waardoor een meldingsplicht geldt voorafgaand aan de kap. Tevens draagt de rechthebbende zorg voor de herbeplanting van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen van de houtopstand. Aangezien het niet mogelijk is om dezelfde grond te herbeplanten dient een ontheffing aangevraagd te worden voor artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming. Het betreft een ontheffing voor het herbeplanten op andere grond. Een ontheffing kan verleend worden, indien de herbeplanting voldoet aan de gestelde regels.

Figuur 21. Bebouwde kom onderzoekslocatie.

9 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van Gemeente Tholen een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd in de wijk Dalempolder te Tholen.

De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling op de onderzoekslocatie en heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten, gebieden of houtopstanden aanwezig zijn die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep.

De initiatiefnemer is voornemens om het bestaande viaduct te slopen en om de op- en afritten, waterpartijen en cunetten te ontgraven. Ter plaatse van de aansluiting op de N286 wordt een gelijkvloerse kruising gemaakt met een ivri en richting het noorden wordt een nieuwe ontsluitingsweg voor het bedrijventerrein Welgelegen aangelegd.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel II. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningtrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel II. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	mogelijk	nee	nee	het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren. Indien binnen het broedseizoen gewerkt wordt, vooraf een broedvogelinspectie uitvoeren.
	jaarrond beschermd	ja	mogelijk	ja	mogelijk	nader onderzoek naar steenuil, ransuil, boomvalk, buizerd, havik en sperwer.
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	mogelijk	ja	mogelijk	holte inspectie bij te kappen bomen; inspectie vleermuiskasten.
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	-
	vliegroutes	ja	mogelijk	ja	mogelijk	aanvullend onderzoek naar vliegroutes vleermuizen.
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	ja	mogelijk	aanvullend onderzoek naar bunzing, eekhoorn, konijn en haas; aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene grondgebonden zoogdieren.
Amfibieën		ja	mogelijk	ja	mogelijk	aanvullend onderzoek naar rugstreeppad; aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene voorkomende amfibieën
Reptielen		nee	nee	nee	nee	-
Vissen		nee	nee	nee	nee	-
Libellen en vlinders		nee	nee	nee	nee	-
Overige ongewervelden		nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten		nee	nee	nee	nee	-

Gebiedsbescherming	Gebied aanwezig	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	
Natura 2000	2,1 km	mogelijk	ja	mogelijk	geadviseerd wordt om in eerste instantie een 'oriënterend onderzoek' t.a.v. stikstofdepositie te laten uitvoeren
Natuurnetwerk Nederland	700 m	nee	nee	nee	-
Houtopstanden	ja	ja	nee	mogelijk	meldings- en herplantplicht. Indien herplanting niet op dezelfde locatie plaatsvindt dient ontheffing te worden aangevraagd om de herplantplicht elders te laten plaatsvinden.

* Wijzigingen in het planvoornemen kunnen van invloed zijn op de uitkomst van het onderzoek.

Conclusie

Binnen het plangebied bevinden zich situaties die geschikt zijn als potentiële nestgelegenheden voor **algemene broedvogels**. Ten aanzien van algemene broedvogels kunnen overtredingen worden voorkomen. Het verwijderen van eventueel aanwezige nestgelegenheden kan buiten het broedseizoen uitgevoerd worden, zolang nesten niet in gebruik zijn. Indien werkzaamheden in het broedseizoen plaatsvinden dient voor aanvang van werkzaamheden een broedvogelinspectie plaats te vinden.

De onderzoekslocatie vormt geschikt leefgebied voor uilen- en roofvogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Een nader onderzoek naar de functie van het plangebied voor de **steenuil, ransuil, boomvalk, buizerd, havik** en **sperwer** wordt daarom geadviseerd.

Voor de uitvoering van de plannen dient middels aanvullend onderzoek tevens meer duidelijkheid te worden verkregen omtrent de aan- of afwezigheid van verblijfplaatsen en vliegroutes van vleermuizen. Geadviseerd wordt nader onderzoek uit te laten voeren naar de functie van de onderzoekslocatie (verblijfplaats en vliegroute) voor de **gewone dwergvleermuis**.

De onderzoekslocatie vormt geschikt leefgebied voor beschermde grondgebonden zoogdieren. Geadviseerd wordt nader onderzoek uit te laten voeren naar aanwezigheid van vaste rust- of verblijfplaatsen voor de **bunzing** en de **eeekhoorn** indien het bos ten zuiden van de N286 gekapt wordt. Ook wordt nader onderzoek naar de functie van het plangebied voor het **konijn** en de **haas** geadviseerd.

De onderzoekslocatie vormt geschikt leefgebied voor een beschermde amfibieënsoort. Geadviseerd wordt nader onderzoek uit te laten voeren naar aanwezigheid van de **rugstreeppad**.

Voor beschermde soorten behorend tot de **overige soortgroepen** zijn overtredingen ten aanzien van de Wet natuurbescherming wegens het ontbreken van geschikt habitat, het ontbreken van sporen en/of vanwege een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling niet aan de orde. Wel dient met betrekking tot algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht waarbij al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het beschadigen van individuen te voorkomen.

Met betrekking tot gebiedsbescherming ten aanzien van **Natura 2000-gebieden** wordt geadviseerd om in eerste instantie een 'oriënterend onderzoek' te laten uitvoeren ten aanzien van stikstofdepositie. Afhankelijk van de uitkomst hoeft (1) geen verder onderzoek plaats te vinden, (2) dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd, of (3) dient een passende beoordeling te worden gemaakt.

Met betrekking tot de bescherming van **houtopstanden** is er een meldings- en herplantplicht. Indien herplanting niet op dezelfde locatie plaatsvindt dient ontheffing te worden aangevraagd om de herplantplicht elders te laten plaatsvinden.

Econsultancy
Rotterdam, 31 maart 2021

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Limpens H., Regelink J. (2017). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Nationale Database Flora en Fauna (NDFF), uitvoerportaal; <https://ndff-ecogrid.nl>, zoekgebied gemeente Tholen, straal van 3 kilometer, periode 2015-2020

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J. Thissen, K. Canters, & J. Buys 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren - Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

https://kaarten.zeeland.nl/map/bebouwde_kom_houtopstanden?

www.sovon.nl (soortgegevens vogels)

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/ (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten)

www.verspreidingsatlas.nl/ (verspreidingsgegevens NDFF)

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd (zie tabel II). Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

Tabel II. Zorgplicht

Artikel 1.11. Zorgplicht	
1.	Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2.	De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten: a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel, b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; “de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”. Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aangegeven.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In tabel III t/m V worden deze artikelen nader toegelicht.

Tabel III. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.1 Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Soorten van de Vogelrichtlijn	
1.	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2.	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3.	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4.	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5.	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Toelichting	
Alle inheemse vogelsoorten in Nederland vallen onder de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is een richtlijn vanuit de Europese Unie uit 1979 en heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De lijst met soorten is niet limitatief.	

Tabel IV. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
1.	Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2.	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3.	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.
5.	Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttrenten of te vernielen.
Toelichting	
Het gaat bij artikel 3.5 over in het wild levende dieren van verschillende soortgroepen. In de wet wordt voor vogelsoorten uit bijlage II van het verdrag van Bern geen uitzondering gemaakt. Van de vogelsoorten die in Nederland voorkomen is hieronder een selectie gemaakt. Van de overige soortengroepen zijn alle soorten genoemd.	
Soorten	
Planten	drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm, zomerschroeforchis
Zoogdieren	bever, hamster, hazelmuis, lynx, Noordse woelmuis, otter, wolf, wilde kat
Walvisachtigen	bruinvis, bultrug, butskop (hille), dwergpotvis, dwergvinvis, gestreepte dolfin, gewone dolfin, gewone spitsdolfijn, gewone vinvis, griend, grijze dolfin, kleine zwaardwalvis, narwal, Noordse vinvis, orka, potvis, spitsdolfijn van Gray, tuimelaar, walrus witflankdolfijn, witsnuitdolfijn, witte dolfin
Vleermuizen	Bechsteins vleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, grote hoefijzerneus, grote rosse vleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, laatvlieger, meervleermuis, mopsvleermuis, Noordse vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis, watervleermuis
Amfibieën	boomkikker, geelbuikvuurpad, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreeppad, vroedmeesterpad
Reptielen	dikkopschildpad, gladde slang, Kemps' zeeschildpad, lederschildpad, muurhagedis, soepschildpad, zandhagedis
Vissen	houting, steur
Vlinders	apollovlinder, boszandoog, donker pimpernelblauwtje, grote vuurvlinder, moerasparelmoervlinder, monarchvlinder, pimpernelblauwtje, teunisbloempijlstaart, tijmblauwtje, zilverstreephooibeestje
Libellen	bronslibel, gaffellibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, mercurwaterjuffer, Noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, rivierrondbout, sierlijke witsnuitlibel
Insecten	brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever, heldenbok, juchtleerkever, oeveraas, vermiljoenkever
Overig	Bataafse stroommossel, platte schijfhoren

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn

Vogels	appelvink, baardman, beflijster, bergeend, bergfluit, bijeneter, blauwborst, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, boompieper, boomvalk, bosrietzanger bosruiter, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, buizerd, casarca, Cetti's zanger, draaihal, duinpieper, dwergmeeuw, dwergster, Engelse kwikstaart, Europese kanarie, fitis, fluit, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, glanskop, goudhaan, grasmus, graspieper, graszanger, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, griel, groene specht, groenling, grote bonte specht, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote stern, grote zilvereiger, havik, heggenmus, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kerkuil, klapekster, klein waterhoen, kleine barmstij, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilvereiger, kleinste waterhoen, kluut, kneu, koolmees, koereiger, kraanvogel, krekeltzanger, kortsnavelboomkruiper, kruisbek, kuifmees, kwak, kwartelkoning, lepelaar, matkop, middelste bonte specht, nachtegaal, Noordse stern, oehoe, oeverloper, oeverpieper, oeverzwaluw, ooievaar, orpheusspotvogel, paapje, pestvogel, pimpelmees, poelruiter, porseleinhoen, purperreiger, putter, ransuil, rietgors, rietzanger, rode wouw, roerdomp, roodborst, roodborsttapuit, roodhalsfuut, rouwkwikstaart, sijs, slangenarend, slechtvalk, smelleken, snor, sperwer, spotvogel, sprinkhaanzanger, steenuil, steltkluut, strandplevier, taigaboomkruiper, tapuit, tijftaf, torenvalk, tuinfluit, velduil, visarend, visdief, vuurgoudhaan, wespandief, wiewa, winterkoning, witbandkruisbek, witte kwikstaart, witwangster, nachtzwaluw, woudaap, zeearend, zwarte mees, zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwartkop, zwartkopmeeuw
--------	--

Tabel V. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.10 Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Andere soorten		
Het is verboden om: 1. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. 2. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. 3. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttorten of te vernielen.		
Toelichting		
Het gaat bij artikel 10 om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers. Dieren zijn opgenomen in bijlage onderdeel A1. Planten zijn opgenomen in bijlage onderdeel B2 van de Wet natuurbescherming. Voor een aantal zoogdieren, amfibieën en reptielen geldt per provincie een vrijstelling onder bepaalde voorwaarden. Dit verschilt per provincie. De betreffende soorten zijn aangegeven met een sterretje. Daarnaast is het mogelijk dat sommige provincies ook 'eigen' beschermde soorten hanteren, als aanvulling op het landelijke.		
Soorten		
Dieren	Zoogdieren	aardmuis*, boommarter, bosmuis*, bunzing*, damhert, das, dwergmuis*, dwergspitsmuis*, edelhert, eekhoorn*, egel*, eikelmuis, gewone bosspitsmuis*, gewone zeehond, grote bosmuis, grijze zeehond, haas*, hermelijn*, huisspitsmuis*, konijn*, molmuis, ondergrondse woelmuis*, ree*, rosse woelmuis*, steenmarter*, tweekleurige bosspitsmuis*, veldmuis*, veldspitsmuis, vos*, waterspitsmuis, wezel*, wild zwijn, woelrat*
	Amfibieën	Alpenwatersalamander, bruine kikker*, gewone pad*, kleine watersalamander*, meerkikker*, middelste groene kikker*, vinpootsalamander, vuursalamander
	Reptielen	adder, hazelworm*, levendbarende hagedis*, ringslang
	Vissen	beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper, kwabaal
	vlinders	aardbeivlinder, bosparelmoevlinder, bruin dikkopje, bruine eikenpage, donker pimpernelblauwtje, duinparelmoevlinder, gentiaanblauwtje, grote parelmoevlinder, grote vos, grote vuurvlinder, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine heivlinder, kleine ijsvogelvlinder, kommavlinder, pimpernelblauwtje, sleedoornpage, spiegel dikkopje, veenbesblauwtje, veenbosparelmoevlinder, veenhooibeestje, veldparelmoevlinder, zilveren maan
	Libellen	beekrombout, bosbeekjuffer, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, hoogveenglanslibel, Kempense heidelibel, speerwaterjuffer
	Overige soorten	Europese rivierkreeft, vliegend hert
Planten		akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, bekierde ogentroost, berggamander, bergnachtorchis, blaasvaren, blauw guichelheil, bokkenorchis, bosboterbloem, bosdravik, brave hendrik, brede wolfsmelk, breed wollegras, bruinrode wespenorchis, dennenorischis, dregs, echte gamander, franjegentiaan, geelgroene wespenorchis, geplooid vrouwenmantel, getande veldsla, gevlekt zonneroosje, glad biggenkruid, gladde zegge, groene nachtorchis, groensteel, groot spiegelklokje, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, honingorchis, kalkboterbloem, kalketrip, karthuiszanger, karwijselie, kleine ereprijs, kleine schorseneer, stijve wolfsmelk, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, knollathyrus, knolspirea, korensla, kranskarwij, kruip-tijm, lange zonnedaauw, liggende ereprijs, moerasgamander, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, pijlscheefkalk, roggelelie, rood peperboompje, rozenkransje, ruw pazelzaad, scherpkruid, schubvaren, schubzegge, smalle raai, spits havikskruid, steenbraam

Volgens artikel 3.31 zijn de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Binnen de Wet natuurbescherming zijn op houtopstanden de artikelen van toepassing die zijn opgenomen in tabel VI.

Tabel VI. Bescherming houtopstanden in de Wet natuurbescherming

Artikel 4.1	De artikelen uitgezonderd artikel 4.6 zijn niet van toepassing op: - Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom; - Houtopstanden op erven of in tuinen; - Fruitbomen en windschermen om boomgaarden; - Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar; - Kweekgoed; - Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren; - het dunnen van een houtopstand; - uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: - ten minste eens per tien jaar worden geoogst; - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aangeesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
Artikel 4.2	- Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. - Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.
Artikel 4.3 lid 1 en 2	Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand. De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, bedoeld in het eerste lid, herbeplanting die niet is aangeslagen.
Artikel 4.4 lid 1	De artikelen 4.2, eerste en derde lid, en 4.3, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op: het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van natuurontwikkeling en -beheer
Artikel 4.5	Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van artikel 4.3, eerste en tweede lid, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels.

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Projectplan

Een projectplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het projectplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.

